

Na podlagi druge alinee 39. člena zakona o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 98/99) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

P R A V I L N I K

o načinih usmrtnitve živali iz veterinarskih razlogov, živali, ki se jih redi za proizvodnjo krzna, ter odvečnih enodnevnih piščancev in zarodkov v odpadkih iz valilnice*

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina pravilnika)

(1) Ta pravilnik predpisuje načine usmrtnitve živali iz veterinarskih razlogov, živali, ki se jih redi za proizvodnjo krzna ter odvečnih enodnevnih piščancev in zarodkov v odpadkih iz valilnice, z namenom, da se pri tem zagotovi tudi ustrezna zaščita živali.

(2) Usmrtitev iz veterinarskih razlogov je usmrtitev živali, ki jo je potrebno izvesti skladno s predpisi o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih kužnih boleznih.

2. člen

(namen)

Pri usmrtitvi živali je potrebno poskrbeti, da se živalim prihrani vsako vznemirjanje, bolečine ali trpljenje, ki se jim je mogoče izogniti.

3. člen

(usmrtitev v sili)

Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo, kadar je potrebno žival usmrtiti v sili, da bi bilo preprečeno njeno nepotrebno trpljenje.

4. člen

(oprema)

(1) Oprema za usmrtitev živali mora biti oblikovana, grajena, vzdrževana in uporabljena na način, da se doseže hitro in učinkovito usmrtitev v skladu z določbami tega pravilnika.

(2) Veterinarska uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS) mora redno preverjati, ali je oprema ustrezna in dobro vzdrževana, tako da dopušča dosego ciljev iz prejšnjega odstavka.

5. člen

(osebje)

(1) Osebe, ki izvajajo usmrtitev živali, morajo imeti potrebno znanje, spretnosti, sposobnosti oziroma poklicno znanje, potrebne za humano in učinkovito opravljanje teh nalog v skladu z določbami tega pravilnika.

(2) Zaradi zagotavljanja znanja, spretnosti in sposobnosti iz prejšnjega odstavka VURS organizira usposabljanja.

II. NAČINI USMRTITVE ŽIVALI IZ VETERINARSKIH RAZLOGOV

6. člen

(dovoljeni načini usmrtitve)

(1) Dovoljeni načini usmrtitve živali iz veterinarskih razlogov so:

- uporaba pištrole s prostim projektilom ali puške;
- z električnim tokom;
- z ogljikovim dioksidom.

(2) VURS lahko v skladu z določbami zakona, ki ureja zaščito živali, dovoli uporabo drugih načinov usmrtitve živali pri zavesti, pri čemer mora biti zagotovljeno, da se:

– v primeru uporabe načinov, ki ne povzročijo takojšnje smrti (npr. z uporabo pištrole s penetrirnim klinom), naredi vse, da se živali usmrti čimprej, v vsakem primeru pa preden se ponovno osvestijo;

– na živalih ne izvaja nič drugega, dokler ni ugotovljeno, da je nastopila smrt.

III. NAČINI USMRTITVE ŽIVALI, KI SE REDIJO ZA PROIZVODNJO KRZNA

7. člen

(dovoljeni načini usmrtitve)

Dovoljeni načini usmrtitve živali, ki se redijo za proizvodnjo krzna, so:

- uporaba mehanskih naprav, ki prodrejo v možgane;
- vbrizganje primerne odmerka droge z lastnostmi anestetika;
- usmrtitev z električnim tokom, ki povzroči zaustavitev delovanja srca;
- izpostavitve ogljikovemu monoksidu;
- izpostavitve kloroformu;
- izpostavitve ogljikovemu dioksidu.

8. člen

(uporaba naprav z mehanskim upravljanjem)

Pri uporabi naprav z mehanskim upravljanjem, ki prodrejo v možgane, je le-te treba namestiti tako, da projektil prodre v možgansko skorjo. Takšen način usmrtnitve je dovoljen samo, če mu sledi takojšnja izkrcavitve.

9. člen**(vbrizganje primernega odmerka droge z lastnostmi anestetika)**

Kadar se kot način usmrtnitve uporabi vbrizganje primernega odmerka droge z lastnostmi anestetika, se lahko uporabijo samo tisti anestetiki in odmerki, ki povzročijo takojšnjo izgubo zavesti, čemur sledi smrt.

10. člen**(uporaba električnega toka)**

(1) Pri usmrtnitvi z električnim tokom, ki povzroči zaustavitev delovanja srca, je treba elektrode namestiti tako, da steče tok skozi možgane in srce. Najmanjši uporabljeni tok mora povzročiti takojšnjo izgubo zavesti in zaustavitev delovanja srca.

(2) Kadar se električni tok uporablja za usmrtnitev lisic ter se pri tem elektrode namestijo v usta in zadnjik, se mora uporabiti tok povprečne vrednosti 0,3 amperov v trajanju vsaj 3 sekunde.

11. člen**(izpostavitev ogljikovemu monoksidu)**

(1) Pri izpostavitvi ogljikovemu monoksidu mora biti komora, v kateri so živali izpostavljene plinu, načrtovana, izdelana in vzdrževana tako, da živalim ne povzroča poškodb ter nad njimi omogoča nadzor.

(2) Živali se lahko namesti v komoro šele, ko je le-ta že napolnjena z najmanj 1% koncentracijo ogljikovega monoksida (po prostornini), in sicer iz vira 100% ogljikovega monoksida.

(3) Plin, ki ga proizvaja naprava (motor z notranjim izgorevanjem), posebej prilagojena za ta namen, se lahko uporablja samo za usmrtnitev kun ali činčil in to le, če je dokazano, da je uporabljeni plin primerno ohlajen, filtriran v zadostni meri, brez kakršnih koli dražilnih snovi ali plinov. Živali se lahko namesti v komoro šele, ko je koncentracija ogljikovega monoksida po prostornini vsaj 1%.

(4) Pri vdihavanju mora plin povzročiti najprej globoko splošno anestezijo, potem pa gotovo smrt.

(5) Živali morajo ostati v komori do nastopa smrti.

12. člen**(izpostavitev kloroformu)**

(1) Izpostavitev kloroformu se lahko uporablja samo za usmrtnitev činčil in to pod pogojem, da je komora, v kateri so živali izpostavljene plinu, načrtovana, izdelana in vzdrževana tako, da živalim ne povzroča poškodb ter nad njimi omogoča nadzor.

(2) Živali se lahko namesti v komoro samo, če le-ta vsebuje nasičeno zmes kloroforma in zraka.

(3) Pri vdihavanju mora plin povzročiti najprej globoko splošno anestezijo, potem pa gotovo smrt.

(4) Živali morajo ostati v komori do nastopa smrti.

13. člen**(izpostavitev ogljikovemu dioksidu)**

(1) Izpostavitev ogljikovemu dioksidu se lahko uporablja samo za usmrtnitev kun in činčil in to le pod pogojem, da je komora, v kateri so živali izpostavljene plinu, načrtovana, izdelana in vzdrževana tako, da živalim ne povzroča poškodb ter nad njimi omogoča nadzor.

(2) Živali se lahko namesti v komoro šele, ko vsebuje atmosfera največjo možno koncentracijo ogljikovega dioksida, in sicer iz vira 100% ogljikovega dioksida.

(3) Pri vdihavanju mora plin povzročiti najprej globoko splošno anestezijo, potem pa gotovo smrt.

(4) Živali morajo ostati v komori do nastopa smrti.

14. člen

(najprimernejši način usmrtnitve)

Rejcem živali, ki se redijo zaradi proizvodnje krzna, se v odločbi o registraciji hleva v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo, določi tudi najprimernejši način usmrtnitve glede na posamezno vrsto živali.

IV. NAČINI USMRTITVE ODVEČNIH ENODNEVNIH PIŠČANCEV IN ZARODKOV V ODPADKIH IZ VALILNICE**15. člen****(dovoljeni načini usmrtnitve enodnevnih piščancev)**

Dovoljena načina usmrtnitve enodnevnih piščancev sta:

- uporaba mehanske naprave, ki povzroči naglo smrt;
- izpostavitev ogljikovemu dioksidu.

16. člen**(uporaba mehanske naprave)**

Pri uporabi mehanske naprave je treba živali usmrtiti s pomočjo naprave, ki vsebuje mehanska rezila z naglo rotacijo ali druge ustrezne nastavke ter je dovolj zmogljiva, da tudi v primeru velikega števila živali vse usmrti v trenutku.

17. člen**(izpostavitev ogljikovemu dioksidu)**

Pri izpostavitvi ogljikovemu dioksidu je treba živali namestiti v atmosfero z najvišjo koncentracijo ogljikovega dioksida, ki jo je mogoče ustvariti, in sicer iz vira 100% ogljikovega dioksida, ter živali pustiti v tej atmosferi, dokler ne nastopi smrt.

18. člen**(dovoljeni načini usmrtnice zarodkov)**

Da bi v trenutku povzročili smrt kakršnih koli živih zarodkov, je treba vse odpadke iz valilnice obdelati z mehansko napravo, ki vsebuje mehanska rezila z naglo rotacijo ali druge ustrezne nastavke.

19. člen**(drugi načini usmrtnice enodnevnih piščancev in zarodkov)**

VURS lahko dovoli uporabo drugih znanstveno priznanih načinov usmrtnice enodnevnih piščancev in zarodkov, ki so v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali.

V. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA**20. člen**

Imetniki rej živali, ki se redijo za proizvodnjo krzna, se morajo uskladiti z določbami tega pravilnika v roku treh mesecev po njegovi uveljavitvi.

21. člen**(veljavnost pravilnika)**

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-296/2003

Ljubljana, dne 17. junija 2003.

EVA 2000-2311-0061

mag. Franc But I. r.
Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano